

TAYFUN PİRSELİMOĞLU • **Kerr**

TAYFUN PİRSELİMOĞLU Trabzon'da doğdu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Viyana'ya gitti, Hochschule für Angewandte Kunst'ta resim ve gravür eğitimi aldı. Dünyanın çeşitli şehirlerinde sergiler açtı, ortak sergilere katıldı. Sinemaya senaryo yazarak başlayan Pirselimoglu *Hiçbir yerde* (2002), *Rıza* (2007), *Pus* (2009), *Saç* (2010), *Ben O Değilim* (2013), *Yol Kenarı* (2017), *Kerr* (2021) ve *Idea* (2023) filmlerini yönetti. Pirselimoglu, *Çöl Masalları* (1996), *Kayıp Şahıslar Albümü* (2002), *Malihulya* (2003), *Şehrin Kuleleri* (2005), *Kerr* (2014), *Berber* (2016), *Kadastrocu* (2021) romanlarının yanı sıra *Otel Odaları* (2009), *Harry Lime'in En Yeni Hayatları ya da Üçüncü Adam'a Övgü* (2012), *Çölün Öbür Tarafı* (2018) hikâye kitaplarının ve *Mithra ve Bildircinlar* (2011) adlı anı kitabının yazarıdır.

Ithaki Yayınları, 2005-2014 (3 baskı)

İletişim Yayınları 3290 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 585

ISBN-13: 978-975-05-3493-5

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2023, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

KAPAKTAKI ÇİZİM Tayfun Pirselimoglu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Begüm Hazar Keleş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

TAYFUN PİRSELİMOĞLU

Kerr

Vildan'a...

İçindekiler

<i>Zorunlu bir önsöz</i>	9
BİR <i>Hikâye başlıyor</i>	15
İKİ <i>Karar</i>	19
ÜÇ <i>Karakol</i>	23
DÖRT <i>İfadem söyle...</i>	30
BEŞ <i>Eve dönüş</i>	36
ALTI <i>Morg</i>	45
YEDİ <i>Sayın müdür</i>	50
SEKİZ <i>Uykular, rüyalar, karlar, Meryem</i>	57
DOKUZ <i>Berber, lokanta, tuhafıklar</i>	67
ON <i>Geçmiş zamanın peşinde</i>	76
ON BİR <i>Çok tuhaf şeyler oluyor...</i>	84
ON İKİ <i>Panayır</i>	95
ON ÜÇ <i>Merakaver bir toplantı</i>	103
ON DÖRT <i>Şu veraset işleri</i>	114
ON BEŞ <i>Ufo</i>	122
ON ALTI <i>Sıkıntılı bir gece daha</i>	130

ON YEDİ	<i>Hayat kendini tekrarlar mı?</i>	135
ON SEKİZ	<i>Tuhaf bu işler, çok tuhaf</i>	144
ON DOKUZ	<i>Cennet Pavyon</i>	154
YIRMI	<i>Timsah</i>	165
YIRMI BİR	<i>Bir başka cenaze</i>	168
YIRMI İKİ	<i>İmam hazretleri</i>	176
YIRMI ÜÇ	<i>Memlekette garip şeyler oluyor, çok garip</i>	184
YIRMI DÖRT	<i>Cezmi Kara'nın uykusunun verdiği fırsatla; onun bilmediği kısa ve tuhaf bir hayat: Mahmut Küçük</i>	186
YIRMI BEŞ	<i>Bu memlekette olan biteni anlamakta güçlük çekiyorum</i>	197
YIRMI ALTI	<i>Bayram</i>	204
YIRMI YEDİ	<i>Nedir bütün bunlar?</i>	213
YIRMI SEKİZ	<i>Bir kere daha</i>	222
YIRMI SEKİZ	<i>Meryem!</i>	229
YIRMI DOKUZ	<i>Kemikler, kemikler</i>	235
OTUZ	<i>Acayip bir mahkeme</i>	238
OTUZ BİR	<i>Sen neler olduğunun farkında mısın?</i>	245
OTUZ İKİ	<i>Memleket altında 20.000 fersah</i>	249
OTUZ ÜÇ	<i>Kısa süren uzun bir yolculuk</i>	260
OTUZ DÖRT	<i>Yolun sonu</i>	265
	<i>Zorunlu bir son söz</i>	270

Zorunlu bir önsöz

Yeniden bir kitap yazma, daha da fenası bir kitabı yeniden yazma arzusu birdenbire nasıl ve neden içimde beliriverdi tam bilemiyorum. Apansız, şiddetli, umulmadık bir şekilde ortaya çıktı. Bu gaflet halinin, onu gömdüğümü sandığım delalet denizinin dibinde çoktan boğulduğunu zannediyordum. (Lakin ve galiba, bu küfre bir kere bulaştıktan sonra kurtulmak mümkün olmuyor, olamıyor.) Bu tahripkâr heves her nasılsa neşet ettiğinde, daha ilk anda, önceki günahımın bedelini hatırladım ve haklı olarak önü alınmaz bir telaşa kapıldım. Onu hemen boğmaya, eski derinliklerine göndermeye çabaladım. Böylece bu tehlikeli arzu, güya başlangıçtaki iştiyakımı kaybeder gibi oldu. Ama –itiraf ediyorum– hiç dinmedi. Usul usul, olmadık anlarda depreşmeye başladı. Bu sefer de bunun arızı bir hal olduğuna, giderek eriyeceğine, yok olacağına kendimi inandırmaya çabaladım. İlk ağızda işe yarar gibi göründü ama çok geçmeden bunun da nafiye bir çaba olduğunu kabullenmek zorunda kaldım. Zaman içerisinde huzursuzluğum katmerleşti; bu zalim, bu zehirli istek damla damla artan bir şehvetle sürekli içime ak-

tı durdu. Ucuz olduğundan kullanmaktan hicap duysam da tam yerinde bir mecaz olacak; suyun içerisine durmadan sı-zan mürekkebin onun rengini giderek değiştirmesi gibi bir halle karşı karşıya kaldım. Bunun derin mavi bir denize dönüştüğünü fark ettiğimde çok geçti; bu cezzab arzu beni teslim almıştı. Küfre esir düşmüştüm. Bunu dehşet içerisinde idrak ettiğimde önü alınmaz bir heyecana ve bir o kadar da büyük bir çaresizliğe kapıldım. Neredeyse vacip olan bir günah bu. Üstelik hep kovalayanken, kaçamayan bir kovalanan olmak da nasıl bir ıstıraptır. (Anlayan için ne dehşetli bir ironidir bu!)

Bunun kaçınılmaz bir kader olduğuna inanmaya çabalamam daha önceki tecrübemden bildiğim üzere bir teselli yaratmıyor. Aynı günahı tekrarlamamanın bedelinin çok daha ağır olabileceğini tahmin etmek de güç değil. Lakin kendimi çaresiz hissediyorum; iki kutbun arasında kalıp da, batıla doğru meyletmenin düşüncesi bile korkunç iken bunun bir de fiiliyata dökülmesi karşısında sığınabileceğim ne olabilir ki? Tekrar ve tekrar mağfiret dilenmekten başka?

Bir yandan bu korkunç şer içerisinde debelenip, diğer yandan bağıışı sonsuz güçten yardım talep ederken bir ferahlama ihtimali bir şekilde beliriverdi. Belki de, bu derin ıstı-rabın beni sürüklediği yerde korkularımı az çok dindirecek diye bu fikre sarılmak mecburiyetinde kaldım. Sonunda bir ölçüde çareyi –umarım gerçekten bir çaredir– bu kitabı zavallı bir ölümlüye yazdırmada buldum. (Okuyucunun bunun nasıl olduğunu sormayacak kadar bir izana sahip olduğu umundayım.) Açıkçası, böyle birini çok da aramadım. İlhamın gelişini kendilerine ait bir marifetmiş zanneden, bunun böyle olduğuna gerçekten inanan çok sayıda kalem oynatıcısı var. İlerideki satırların böyle bir elden çıkmasının ‘hafifletici bir sebep’ yaratacağı umudu umarım ki, bir hüsnükuruntudan ibaret değildir. Böylece, kelimelere ‘gerçek’ bir kalem

ucu degecek ve bu hal 'işin' uhrevi sorumluluklarını az ya da çok, izole edecektir diye bir umuda kapılmış olmam umarım ki bir başka küfür kapısını aralamamıştır. Bu, bir günaha ortak bulma çabası değil, okuyucunun hemen yapışacağı bir tenakuz hali hiç değil; olsa olsa zahiri olanın ardındaki meczub aczin bir işaretidir. Bu seçimin, bulaştığım küfrün yaratacağı celali asla yok etmeyeceğini biliyorum ama bana ait olmayan bir elden çıkacak kelimelerin o gazabı biraz olsun hafifleteceği fikrinin de bir vesveseden ibaret olmadığına inanmak istiyorum. Umuyorum ki, en azından bu 'naif' çaba gereken makamda karşılığını bulur. Bunun edebi ahlâk açısından –var mıdır sahidin böyle bir şey?– sıkıntıları olduğunu öne süreceklere bir cevap verme niyetinde değilim. Nedir ki, şu da bilinsin isterim; kapıldığım ve kurtulamadığım bu küfür dolu cezbenin muhtemel bedeli olarak ödeyeceklerim bütün vicdanların katlanabileceği ıstırabın ötesindedir. Açıkçası, tıklım tıkış dolu olan sefil edebiyat mahfillerinden değil, muazzez bir mertebeden bir şefaata bekliyorum. Umarım öyle olur. Öyle değilse, bir zavallıya da beraberimde sürüklüyorum demektir. Kısacası, bu kitabı bir başka aczin farkında olmayan, tumturaklı cümlelerin sahibinin kendisi olduğunu zanneden birine yazdırmak zorunda kalmış olmamı açıklama nedenim –zihinlerde bir bulanıklık yaratma ihtimalini bilmeme rağmen– edebi vesveselerden çok daha önemli bir derdi işaret etmek içindir. (Kabul etmeliyim ki, bunun biraz da beğenisi yüksek, burnu kıl dolu okuyucu karşısında kendimi daha rahat hissettirmeye yarayan bir yönü de var. Ancak bunu önemsemiyorum.) Bu itirafımın –zaman içerisinde edindiğim tecrübelerimle öğrendiğim şekilde– kitap sahiplerinin kalplerini cesurane bir şekilde açma zırvalamalarını bir hakikatmış gibi sunmalarıyla bir ilişkisinin olmadığını da böylece anlaşılmış olduğunu umarım. Neticede, ölümlü yazarlar dünyasında her itiraf aslında giz-

li ve yeni bir yalamı barındırır. Mahvına vesile olmayacağı mı umduğum –bu ‘itiraftan bihaber’– bu kalem sahibi de buna dahildir. Bu hususla, bunca gevezelikten sonra, bulaştığım ve kurtulamadığım böyle bir günah düşünülürse ‘edebi samimiyet’ konusunun da çok önemsedğim bir mesele olmadığının anlaşılması bekliyorum. Yazar görünen kişinin talep edeceği bir başka şefaata talebi olursa onun da kendi muhatabına müracaat etmesi gerekiyor. Zavallı yazarlara –aslında bunlardan ne kadar da çok var– biat eden bülheves okuyucu bunları ne kadar idrak eder; bilemiyorum.

Anlatmaya çabaladığım –ve aşikâr ki, neredeyse bir savrukla mayaya dönüşen– düşüncelerin menzilinde çok önemli bir başka ‘şey’ daha var; kitabın içinde hiç de öyle durmasa bile çok felsefi bir problem. Her şeyin belli ve şaşmaz bir nizama uygun olarak belirlendiğine olan imanımda en ufak bir değişim olmamasına rağmen ‘ihtimal’ denen vehimden kurtulamamam nasıl mümkün olabilmektedir? Hem tamamıyla teslim olmak, hem de şüphe barındırmak nasıl açıklanabilir? Yukarıda sözünü ettiğime benzer bu çok insani maraza nasıl bulaştım ve daha da önemlisi, neden bulaştım? Anlamakta güçlük çekenler için soru şu: O öyle değil de, böyle olsaydı nasıl olurdu? Ne kadar naif, sefil ve küfür dolu bir soru bu. Lakin, bunu sormadan edemiyorum. Cezmi Kara’yı trene bindiren irade neden öyle yaptı? Ya yapmasaydı? Çok tehlikeli sorular bunlar. Üstelik bu seferki Cezmi Kara tuhaf şekilde, trene binip gidenden farklı bir ruh taşıyor. Neden böyle? Neden hep uyuyor ve merak etmiyor, etse de çok geç ediyor? Neden olanın bitenin hiç mi hiç farkında değil? Neticeyi değiştirmeyeceğini bilerek sorular sormak, manasız ihtimallerden söz etmek ne yaman bir çelişki, ne derin bir günahdır. Lakin küfre bir kere bulaşmak... Hayır, bu tehlikeli mevzudan daha fazla söz etmek istemiyorum. Bu kadar anlaşılması güç problemleri arka ar-

kaya sıralamak beni de bunaltıyor, zaten bozulmuş insicamı hepten dağıtıyor.

Bunca çaresiz taklalar attırdıktan sonra sözü bağlamam gereken bir yer varsa, o da şudur:

Feraset sahibi okuyucular başlangıcın ve sonun değişmeyeceği 'hakikatine' sadıklarsa –ki, öyle olduklarına inanıyorum– iki kapı arasında olan bitenlerle ilgilenmekle yeteceklerdir. Açıkçası, kaçınılmaz bu iki gerçek arasında akanları benim kadar merak edeceklerini umuyorum. Bütün bunların manasız bir oyundan ibaret olduğunu düşünenler için ise söyleyecek bir sözüm yok. Onların varlığından az çok şüphe duyduğum hoşgörülerine –daha da fenası izanlarına– sığınmayı zaten talep etmiyorum.

Yüce Yaradan beni bir kere daha affetsin. Sayın okuyucu, seni de affetsin...

Hikâye başlıyor

Cezmi Kara bir cinayete tanık oldu...

Hayattaki son yakını yatalak babasının cenazesi için geldiği, çocukluğundan beri görmediği şehirden ayrılmak üzere o soğuk kış gecesinin bir vaktinde tren beklerken, küçük garın arkasındaki bir kuytuda bu cinayeti gördü; o zamana kadar tanık olduğu tek ölüm, babasının kendisi için bekletilmiş kanı çekilmiş bedeninden sonra gördüğü ikinci ceset. Bu kadar kısa zaman içinde karşılaştığı ikinci ölüm vakası – ki, ikincisi dehşet verici bir şekilde gözlerinin önünde meydana geliyordu– Cezmi Kara'nın zaten perişan olmuş zihnini iyice allak bullak etti. Gördüğü şey kan dolaşımını sanki aniden kesti. Korkuyu, o derin dehşeti birden beyin cidarlarında hissetti. O dehşet şeraresi o kadar ani bir şekilde çıktı ve o karşı konamaz elektrik bedenini öylesine hızlı bir şekilde sardı ki, ağzını açmaya vakti bile olmadı; dondu kaldı. Ardından önünü alamadığı bir şekilde titremeye başladı.

Cezmi Kara'nın şahit olduğu bu dehşetin girizgâhı, sundurmanın arkasındaki tuvalete doğru yollandığında kulağına gelen bir sesle başlamıştı. Önce hışırtı gibi bir şey duymuş, bunun bir kediye ait olabileceğini düşünmüştü. Oysa

ortalıkta kedi falan yoktu. Zaten karanlıkta pek bir şey seçemediği için dönmek üzere hareketlenmişti ki, işte o anda o acayip ince nidayı işitmiş, birkaç adım atıp geniş sütunun olduğu noktaya gelmiş ve kafasını eğip bakmıştı. Saliseler mertebesindeki bir zaman içerisinde iki kişiyi görmüş, ‘olay da’ sanki o anda vuku bulmuştu. Her şey Cezmi Kara için oynanan bir oyunmuş gibi, garın uğursuz karanlığında sanki özel olarak aydınlatılmış olan bir noktasında gözleri önünde cereyan etmişti. Öldürülen esmer biriydi ve garip biçimde katiline benziyordu. Aynı kısa saçlar, aynı zayıf surat, aynı boy bos. Adamın bıçak darbelerine neredeyse hiç direnmemişti. İlk darbeden sonra sırtüstü yere yığıldığında kolları iki yana düşmüş ve adeta ardından gelecekleri beklemişti. Sesi hiç çıkmamıştı ve etine geçen bıçağın yarattığı hiçbir acı yokmuşçasına, daha ilk darbede ruhunu teslim etmiş gibi gözleri katiline dikili öylece yatmıştı. Ama Cezmi Kara bunun öyle olmadığını acımasız katilin bıçağı adamın yüzüne –hemen gözünün altına bir yere– batırduğunda ve hemen ardından kanlar fışkırarak kulağını kestiğinde anladı. Zavalı adam bunlar olurken yüzünü buruşturdu ve tükürürcesine ağızından yoğun bir kan pıhtısı püskürttü. Ardından tamamen hareketsiz kaldı. Bundan sonrasında ince, sivri bıçak tükenmeyen bir kinle –bir falçata mıydı yoksa?– orasına burasına batarken hiçbir tepki vermedi. Kanlı suratında o anlaşılmaz, şaşırtıcı, donuk tevekkül ifadesiyle öylece baktı. Katil, muhtemelen adamın ölümünden iyice emin olmak için, beş-on darbe daha vurdu; göğsüne, omzuna, karın boşluğuna. Kısa ve net darbelerdi; bir iğneyi yastığa batırıp çekmek gibi bir hareket. Sonra da, böylesine zahmetli ve kanlı bir işin sonunu getirmiş olmanın tükenmişliğinden çok, sanki bir minnet duymuşçasına cesedin üzerine kapandı. Tıpkı Cezmi Kara’nın yıllar sonra ancak ölüsüyle karşılaştığı babasına yaptığı gibi, ona sıkı sıkı sarıldı ve öylece kaldı.